

Condicions per a l'efectivitat dels CSB

Amparo Martí

Partim de que no som una societat predisposada a l'associacionisme ni a la participació ciutadana.

Per a l'efectivitat dels Consells fa falta Sabers i per suposat que els plans d'estudi dels professionals sanitaris han d'incorporar els sabers necessaris en temes de Participació Comunitària en Salut; però entre les necessitats de sabers més immediats, cal saber respondre en els moments inicials de la constitució dels Consells Bàsics està la pregunta "Què podem fer els membres dels Consells en els moments inicials", Per què ens embarquem en els Consells?. Això evita decepcions i pèrdua d'energies. És important tenir clar que es pretén.

Cal que s'haja elaborat un recull de les experiències i bones pràctiques en matèria participativa i que es pose a disposició de tots els Consells en el moment de la seua constitució; així com esmicolar, mostrant fil per randa, les diverses activitats que caben en una experiència en general (coneixements d'informàtica; caben artistes gràfics; gent interessada en la cuina; esportistes; gent que li agrada posar en comú lectures; gent que vullga posar en comú solucions alternatives a les seues malalties; gent que no troba eixida a situacions de soledats no desitjades viscudes amb ansietat; ...). La finalitat és poder oferir durant les primeres reunions als assistents una visió variada de les activitats i funcions que aborden els Consells, i facilitar que la gent que acudeix a la constitució del Consell pugui fer-se una idea de en quin camp concret pot materialitzar millor la seua participació i, així, no desaprofitar les importants energies disponibles i expectatives que se creen en les primeres reunions.

Els Consells poden ajudar a establir o enfortir les relacions comunitàries **existents** amb les escoles, o els centres de majors, o les associacions o grups existents interessats en la salut. I, com la participació pareix que està relacionada amb una pràctica mèdica bio-psico-social, pareix lògic començar abordant activitats **de nova creació** que faciliten la prescripció social dels professionals sanitaris, organitzant activitats de promoció de la salut relacionades amb l'exercici físic, l'alimentació, l'educació de les emocions, la soledat no desitjada, el cuidado dels majors i del medi ambient i també el tractament de temes que contribuïssin a millorar el coneixement que la ciutadania té del sistema sanitari i la qualitat dels serveis (Valoració de la Memòria anual del Centre; Coneixement dels Objectius anuals; Coneixement de les queixes i suggeriments dels usuaris i contribuir a facilitar-les perquè quede constància d'elles i vigilar la qualitat de les respostes; Els recursos materials i humans del Centre; Coneixement de les demores i llistes d'espera de tots els nivells assistencial; Les patologies preponderants i les de més urgència; ...), qüestions estes últimes que demanen una relació institucionalitzada amb els altres Consells existents (de Departament i de Comunitat).

Cal incidir en la prevenció, les malalties que tenen més incidència en els usuaris del Centre; acceptar que entre les activitats promocionades pel Consell n'hi hauran de gratuïtes perquè els encarregats de portar-les a efecte siguin persones voluntàries (passejos, taules de gimnàsia senzilles, xerrades, ...) i altres que no ho seran: bé perquè siguin activitats realitzades per entitats o associacions que les cobren o perquè es contracten directament a monitors per a portar-les a efecte; en tot cas, només es promocionarien activitats no gratuïtes si els preus foren populars.

Ningú naix ensenyat: informació i praxis haurien de contribuir a la solució de la necessitat de SABERS.

Però, a més de Sabers, la participació es desacredita, no és creïble, si no hi ha condicions per a fer-la i, en tot cas, si es fa mal feta. Cal SABER, cap a on es vol caminar, però també calen pressupostos i compromís de les Administracions (en concret dels gerents). Tant els Ajuntaments com l'Administració Sanitària haurien de contribuir a l'esforç pressupostari; caldrà veure com es concreta eixa contribució, teneint en compte que els Ajuntaments no tenen competència en Atenció sanitària però sí que són l'Administració més pròxima al ciutadà. De fet a Meliana es fan moltes d'aquestes accions, però sense coordinar-se amb el Centre de Salut.

La nostra experiència és que els Consells, amb excepcions, no desperten passions en els professionals ni amb els ciutadans; la seua implicació és molt poqueta (no hi ha més que veure els pocs membres que assisteixen a les reunions del Consell).

Els professionals que formen part del Consell o participen en els programes i activitats comunitàries o es formen per a realitzar-les, cal que disposen d'algunes hores al mes per a fer-les en horari laboral. I també seria molt convenient que les autoritats exigiren clares actituds positives davant la pràctica comunitària i la participació ciutadana als professionals que optaren a Caps de Zona Bàsica.

Finalitze amb un prec: a aquestes alçades de la legislatura, per a que no que no quede tot en paper mullat, caldria arribar a un compromís de tots els partits amb representació parlamentària, perquè passara el que passara en maig, aquest projecte participatiu seguira endavant; el contrari seria una decepció.